

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félévre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Pünköszt.

(Sz.) Búsongva ülnek vala a Jézus által magukra hagyott tanítványok Jeruzsálemben és várakozának a megígért Szentlélek eljövételére, mely által bizonyosságot fognak tehetni Jézus tudományának igazsága felől „Jeruzsálemben, egész Judeában, Samariában és e földnek minden végső határáig“.

Csak tíz napig kellett várakozniok, — mert „Mikor a pünköszt napja eljött volna és ők valának mindnyájan egy akarrattal együtt, akkor nagy hirtelenséggel lőn az égből, mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, mely eltöltte az egész házat, melyben ülnek vala, és látának kettős tüzes nyelveket és üle mindenikre azok közül. — Megtélelének mindnyájan Szentlélekkel“.

Ezen lélek erejével és világosságával felruházta, az a még csak imént erőteljes, félnék, homályosan látó nehány ember — a tanítványok, azonnal elkezdik a bizonyosságtétel Jézus tudományának igazsága felől és folytatják bámulatos önmegtágadással, erővel, bölcsességgel, nemes lelkesedéssel nemcsak Jeruzsálemben, egész Judeában és Samariában, hanem az egész földön mindenfelé, hova csak eljuthattak, meddig bizonyoságtévként szózatuk elhangozhatott.

Ez előtt a bizonyosságtétel előtt, az ó-világ téves, félszeg vallásos erkölcsi elveinek korhadt bástyái kezdenek leomlani. Omladékaikon egészséges hit és erkölcsi élet keletkezik, megegyező azon örökké igaz és örökké fenségesen szép hit és erkölcsi tanításokkal, melyek Idvezítő Urunk ajkairól hangzottak volt; s melyek az Evangelium könyvében vannak feljegyezve.

A hit és erkölcsi étellel újjászületett, meg-nemesült a társadalmi élet is. — Így is kellett történnie. Jézus tanításai a társadalmi élet reformjára is irányulának, mert ez is megromlott, ez is korhadt vala, mint a hit és erkölcsi élet. Sőt ez az áldott mennyei tudomány ép az által nyer értékében rendkívül sokat, hogy a társadalmi életre folytonosan nemesítő hatással van, hogy a megromlott, a korhadt el bírta törülni s helyébe egészséges alapokon nyugvó, az emberi

méltóságnak s az emberi élet czéljainak minde-
nekben megfelelő, egészen újat tudott felépíteni.

A legjobban elkészített épület is éber gondozást igényel tulajdonosától. — Romlására tör első sorban az idő az ő romboló erejével, azután még sok más egyéb körülmények; s ha a tulajdonosnak gondozó lelket nélkülözi, az idő és a többi káros ráhatások rombolásának következményeit gyorsabban és súlyosabban érzé meg.

A Jézus tudománya által egészen újjáépített társadalom sines hijával a romboló ráhatásoknak. Erre már nem az idő hat korhasztólag. Ez olyan természetű alkotás, melyre az idő gyorsan előre haladó folyamata nem megvényt, de folyton ifjító hatással van. A Jézus tudománya által egészen új alapokon, egészen újjáépített társadalom időleges romlásának okai az embereknek néha tévetegek, ferde gondolkodásában s ilyen gondolkodás által koronként lábrakapott szerencsétlen tévelygésekben rejlik.

Ilyen tévelygések korunkban sem hiányzanak s a társadalom időleges romlásának jeleit látjuk itt és ott.

Sőt fájdalom, néhány nagyon is aggasztó jel mutatkozik, mely a figyelmes szemlélőt, a komolyan gondolkozót arra hívja fel, hogy a fenyegető veszélyt ne kicsinyelje, hanem míg nem késő, hívja fel arra a közfigyelmet.

Ez a megfigyelés s a közfigyelemnek a fenyegető bajra felhívása mindnyájunknak egyenlő mértékben kötelességünk. Mindnyájunknak egyformán kötelességünk, hogy erőnkől telhetőleg útját álljuk a jó erkölcsök romlásának, az egészséges közszellem hanyatlásának, melyeknek bizony nagyon is világos jelei mutatkoznak.

Az ezen védekezési munkához szükségeltető erőt, bátorságot, kitartást és lelkesedést megadja az a lélek, mely a pünkösztön a földre leszállott. Mely az apostolokat Jézus tudománya igaz voltának annyira bátor és erős hirdetőivé alakította át.

A Szentlélek erejével és világosságával felruházott apostolok nem ismerték a bűnök leplezetésének mesterségét, melyet ma — fájdalom — annyian ismernek és gyakorolnak a közerkölcsi ség kárára s romlására; nem ismerték a megalkuvást a hatalommal a közjó hátrányára, — mint ma ismerik sokan és gyakorolják; nem ismerték az

ez előtti gyáva meghátrálást az igaz és szent ügy rovására, — mint ma ismerik és cselekszik sokan; nem ismerték az emberi önértetnek csekély értékű és nagyon is időhöz kötött előnyökért levetkőzését, — mint ma ismerik és cselekszik sokan; mindezeket a Szentlélek erejével és világosságával felruházott apostolok nem ismerték, hanem ismerték egyedül az elhivatásukkal járó kötelességet s annak érdekében cselekedtek, bármennyire félelmes emberi hatalommal, bármennyire elrettentő fenyegetésekkel kellett is szembe nézniök s bármily akadályokat kellett is leküzdeniök, bármekkora önmegtágadásukba került, bármennyit kellett is az igaz és jó ügyért szenvedniök.

Ez a kötelességérzetre bűzítő, megerősítő, szépre és jóra lelkesítő Lélek nemcsak az apostolokkal közöltetett, hanem közöltetett mindnyájunkkal. Bent lakozik az ott kebelünkben. Csak hogy e világnak szava sokakra nézve kellemesebb a Szentléleknek kötelességteljesítésére, önmegtágadásra, szépre, nemesre bűzítő szavánál s mivel kellemesebb, erre hallgatnak, ezt követik és nem a pünköszt lélekét.

Ez szüli meg aztán a sok rosszat, a sok rohadat, melyek a Jézus tanításai által új teremtett társadalmunk egészségét és egészséges fejlődését fenyegetik.

E pünköszt szent ünnepen vegyünk mindnyájan erős elhatározást, hogy nem e világnak, hanem a pünköszt léleknek szavaira figyelünk és azt követjük.

Igy lesz ez jól.
Lapunk olvasói s minden hívő keresztyén részére békességes és boldogító ünnepnapokat ohajtunk!!!

Megjegyzések

„Pár szó a nagyenyedi polg. iskola kérdéséhez“ czimű cikkemre adott „Válasz“-ra.

(Vége.)

Hanem igen is szükség van a polg. iskolák kiegészítéséről a központban felállítandó 4-4 elemi osztályu 4-4 tanítóval bíró fiú- és leány elemi iskolára. Mert ugyan is a polg. fiúiskolára vonatkozólag, a mint ezt a multkor is felhoztam és példával megvilágosítottam — a teendő most az, hogy minden akadályt el kell távolítani a polg. fiúiskola benépesedésének útjából és ha a természetes akadályok eltávolítása után 4-5 év mulva sem lenne be-

TÁRCZA.

A nefelejts románca.

Szöke Maros partján
— Hejh milyen kár érte! —
Szélbe ringó nefelejtset
Szomorú sors érte.

Csalfa legény járt itt,
Kalapjába szedte;
Kalapjából templom előtt
Küszöbre ejtette.

Templom előtt szegény,
Öreg asszony lép be:
Igy jutott a szende virág
Öreg asszonykézbe.

Öreg asszony lánya
Jaj, de nagyon beteg . . . !
Fájó szivét nefelejts sem
Gyógyíthatja már meg . . .

Napról-napra jobban
Hervad virág . . . leány . . .
Két szép virág, két szép halott
Pünköszt első napján.

És most a nefelejts
Kerül imakönyvbe;
Hej, de sokszor megöntözi
Öreg asszony könnye . . . !

János Zoltán.

A mit a rózsza mesélt.

A nap rezgő sűgarai búcsú esőket hánytak a kert rózsáinak. Azok szomorúan hajtották le fejeiket.

De eljött az éj királynője, s az megvizsgáltta őket. Teljes pompájával úszott a fényözönben. Sugaraival lágyan fonta be a tájat.

A piros-fehér rózsák illatukkal üdvözölték.
Mámoritó est volt.

Mintha lelke támadt volna minden kis piczinyke rögnek, zsbongó rovarnak, piros-fehér rózsza kábitó illatának.

És megszólalt a szép marschal-rózsza, mesét mondott társainak, melyet az esti szellő hozott hozzám.

Halljátok!

. . . Vérének minden cseppcskéje oda gyűlt a leányka szép arcára. Alabástrom vonásai biborrrá változtak, s a magas vonáson két finom redő képződött.

Idegesen nyult oda bársony kezével, elakarta simítani az áruló redőket, de nem lehetett már.

Mellette egy ifju volt, ki lopva fürkészte az arcot, a haragtól csillámló szemeket, szótlan, piros ajakát.

És megszólaltak a néma ajkak, feleletet adtak; de az ifju nem hallhatta, nem érthette, csak én.

Halljátok!

— Igen, igen, — szeretem, szerettem. — Mi közöd hozzá? Mi adta neked a hatalmat, hogy el ledd titkaimat? Hát van igazság a földön s az égben irgalom, hogy megbocsássa ezt valaha neked?

„Tudom is én, hogy miért szerettem!“

„Mintha bizony meglehetne azt mondani, hogy mi a szerelem?“

„Még ő sem tudta, hogy szeretem, s te ide állsz elélem, mosolygó arcoddal, s azt mondod, hogy tudod. — Hát ki vagy te? A mélységes pokolnak minő alakjai bírtak reá, hogy kifürkézd azt? Minő jogezimen vizsgáld te arcom vonásait, szavaimat, tetteimet?“

„Nyomorult vagy, czudor vagy, — nem hallgatok többé reád“

— De ejh! hiszen nem tudhatja azt senki a jó istenen kívül, még én sem tudtam sokáig, hogy szeretem.

„Még csak gyanítani sem lehetett, s te ide veted, mint az eldobott követ, mely nem tudja, hogy honnan jön és hol fog megállani?“

„De parancsolok véremnek, arcum izmainak, s megtagadom, hogy úgy lenne.“

„Na, — nem mosolyogsz, nem bámulsz! Ha angyal vagy, szánj meg; ha ördög vagy, gyötörj tovább. Érette azt is elszenvedem“

Nős, mit gondoltok, mit csinált az ifju? Mosolygós arca elkomorlyodott ajkának pajzán nevetése megszünt, szólan akart, de nem tudott.

Én tudom mit akart mondani.

— Oh ha tudnád, oh ha sejténéd, hogy miért akartam megtudni titkodat. Oh ha láttad volna, minő érzelmekkel indultam el keresni azt a másikat, mely, azt hittem, utamban áll.

„Felesküdtem a pokol mélységére, hogy addig meg nem pihenek, lélekzetet nem veszek, míg meg nem tudom. Éskümet bekellett váltanom.“

népesíthető, akkor, de csak is akkor lehet inditványba hozni annak fokozatos eltörölését. Mert a míg minden meg nem tételt annak benépesítésére és felvirágzására, addig azt eltörölni nem lehet, nem szabad!

Annival inkább, mivel inkább csak megtört, állapotjában is oly szép fejlődésnek indult, hogy rövid élet pályáján már is 150—200 hasznos, értelmes ifjút szolgáltatott a magyar társadalomnak és hazának, kik között nem egy kitűnő tanító, borász gazdaszt, állatorvos, építész, műfaragó, műfakasz, sőt számtalan jeles, értelmes iparos van.

„Válasz“-író most véletlenül elárulta és papírra tette; hogy Nagyenyeden nincs szükség a polg. fiúiskolára!

Hát bizony ebben „Válasz“-írónak nincs igaza, mert a polg. fiúiskolára Nagyenyeden éppen oly nagy szükség van, mint a leányiskolára.

Mit gondol „Válasz“-író, ha a nagy Bethlen Gábor hivatása magaslátán azt találja jónak, hogy biz ő az iskolára újabb áldozatokat nem tesz, sőt az iskola fenntartására rendelt összegeket más célokra fordítja. — mi lett volna a Bethlen-fótanodából?! — Vajjon ma mire hivatkozhatnánk, hogy Nagyenyeden nincs szükség polg. fiúiskolára. — De éppen a túlnépes Bethlen-főiskola székhelyén van szükség a polg. fiúiskolára; mert a fótanoda nem polgári, hanem tudományos pályára képző növendékeit s éppen ez okból a polgári pályára utalt tanulók a főiskolát — nemcsak költséges voltánál, hanem éppen sajátos céljánál fogva — nem vehetik igénybe a maguk kiképzése végett. Továbbá statisztikai adatok alapján kimutatható, hogy a gimnázium négy alsó osztályában tanuló növendékeknek, több felénél — tudományos pályára való rátermettség hiányában — kimarad s miután a gyöngébb tanulóknak kimaradása nemcsak év végén, hanem gyakran már az első, vagy második évharmad végén megtörténik; e körülménynél fogva mulhatlan szükséges, hogy a tanulók a polgári fiúiskolában tovább folytathassák kiképzésüket, mert különben ismereteik betöltése nélkül nem lehetnek a társadalomnak és államnak hasznos polgárai, hanem — mint ezt ezer példa mutatja — elűl lenek és a helyett, hogy később, mint munkaképes polgárok ők járulnának valamivel a társadalom és állam fenntartásához, — a társadalom, vagy az állam kell hogy őket, — mint munkaképteleneket, — eltartsa!

Szükség van a polg. fiúiskolára Nagyenyeden, Alsófehérmegye központján, — mert míg egyfelől nemzetiségi viszonyaink között Nagyenyed, csak mint népes, erős, értelmes polgársággal bíró központ tarthatja fenn magát. Hogy tehát e város benépesedhessék, — a polgároknak és gyermekeiknek könnyű és olcsó kiképzésétől okvetlenül gondoskodni kell, ha azt nem akarják, hogy a polgárok innen — fiaik kiképzése végett — másfelé forduljanak; másfelől azért, mert ezen iskolában nem egy oláh és szász gyermek sajátította már is el és sajátítja folytonosan a magyar beszédet, s a magyar nemzetnek és hazának szeretetét.

Szükséges továbbá a polg. fiúiskola éppen a Bethlen-fótanoda érdekében; mert minél népesebb lesz e város és ennek polgárai minél előbb haldokolnak a hasznos ismeretek megszerzésében, s ennek birtokában a munkaképes, takarékos, mértékletesség és vagyonszerzés útján, annál többen vehetik közülük fiaiknak tudományos pályára való kiképzése végett igénybe a Bethlen-fótanodát. S míg

„Jártam, keltem, tusakodtam; nehéz harcot vívtam önmagammal, de eskümet beváltottam.

„Pedig jól tudtam, el voltam készülve rá, hogy azt a kevés rokonszenvet is elvesztem, a mivel eddig megajándékoztál.

Oh bizony igazad van, ki tudná azt, hogy mi a szerelem!?

Érzem én is, hogy kérdésre feleletet adni nem tudok. Érzem én is, hogy az ifjú szívnek szerelemre van szüksége, melyben érzelmei megszentelődnek, akaraterei megizmosodnak.

Érzem én is, hogy hiában való ott a szerelem, hol a szeretet nem tud róla, de hát a bolygók az égen nem szünet nélkül kergetik egymást és mégis soha el nem érik?

Érzem én is, hogy bűn volt szentélyedről lépni a leplet, de hát te sem tudod, hogy mi a szerelem.

Ha angyal vagy, szánj meg; ha ördög vagy gyötörj tovább.

Tőled azt is elszenvedem

* * *

A szép nyári estét megromlotta a felhő. Cseppjei vel elhallgattatta a mesélő rózsát, de hiszen mi úgy is tudjuk, hogy a mese: valóság!

Elekes László.

ma csak egy-két jómódu polgár veheti azt igénybe, mennyivel nagyobb előny lesz az, ha 100—200 jómódu polgár fogja igénybe venni és a mai két-, három gyerek helyett 100—200 igénykötő diákok részesíthet idővel a privát tanításért díjazásban.

Csak is a polgári iskolák alapján lehet Nagyenyedet Alsófehérmegyenek erős védbástyáját kellően felépíteni. Így fogják fel ezt azok a magas („Válasz“-író szerint törpe) szellemek, kik ez intézetet a nemzeti újjá születés korában ezeltől tizenegyvél Nagyenyeden megalapították.

Azóta a magyar társadalmi és politikai élet nagyot haladt előre, de fájdalom, a nemzetiségi mozgalmak is napról-napra mind nagyobb mérvet öltenek.

Ugy van, az E. M. K. E. ma a veszélyezett helyekre őrtüzeket, világító tornyokat állít, óvodákat és iskolákat épít! S ime, éppen e monumentumban mondják ki: Nekünk nem kell világosság, egy kis mécsünk van, ezt is földhöz vágjuk.

Tiltakoznom kell a fennebbi indokok alapján az ellen, hogy a polg. fiúiskola Nagyenyed városnak e szükséges erőssége, éppen a nemzetiségi mozgalmak közepette leromboltassék! Tiltakozom azon nagy szellemek nevében, kik a polgári iskolákat városnak és polgárságának nagy erősségét Alsófehérmegyenek e veszélyezett központján, felépítették!

Gunyolodva mondja „Válasz“-író, hogy a polg. iskola, az én házam, ég. Ugy van, a polg. iskola az én házam és én erre büszke vagyok, nem szégyellem — s némileg kötelességemnek tartom — annak tüzet oltogatni.

De hogy a „Válasz“-író hogyan lehet büszke arra, hogy e házat a saját feje felett felgyújtotta, arról adjon számot az ő lelkiismerete.

E téren a vitát bezártam.*

Választási mozgalmak.

Alsófehérmegye szabadalvú pártja június hó 1-én délelőtt 11 órakor, a megyeháznál tartja közgyűlését, melynek tárgyai lesznek:

- a) Megalakulás.
- b) Elnökök, alelnökök, jegyzők és központi választmányi tagok választása.
- c) Az egyes választókerületek felkérése arra, hogy kebelükben a szabadalvú pártot megalakítsák.
- d) Indítványok.

A központi választmány a választás határidejének kitűzése s a választást vezető bizottságok kiküldése érdekében június, hó 2-án tartja meg érdekes gyűlést.

A választások határidejét június hó 17—26-ik napjaira tűzte ki a belügyminister.

A marosújvári választókerület képviselője báró Kemény Endre Marosújvárt, folyó hó 31-én, pünköst harmadnapján fogja tartani beszámoló beszédét.

A vizaknai választókerület képviselője dr. Tiszta István június 5-én fog beszámolni választói előtt.

A nagyenyedi választókerület képviselőjének beszámolója megtartási ideje tárgyában, a kerület végrehajtó bizottsága e hét folyamán fog határozni.

A magyar igeni kerületben több igeni, krakkói és czeleai választó folyó hó 22-én előkészítő értekezletet tartott. — A megbeszélés tárgyát főleg azon körülmény képezte, hogy e kerületben, — hirszerint — oly egyén — dr. Singer nevű — akart fellépni, kinek személye, érdemei stb. teljesen ismeretlenek. Másfelől pedig az is olvasható volt a lapokban, hogy báró Kemény Gábor ő excja talán más kerületben történhető megválasztását fogadná el. — Nehogy tehát készületlenül találják a bekövetkezendő választások a kerületet. — a míg alaposabb információt szerezhetnének, megállapodtak Csávásy József ügyvéd személyében, — ki barátai bizalmát köszönettel fogadván, — de kijelentette azt is, hogyha báró Kemény Gábor ő excja a kerület szabadalvú pártjának jelölését elfogadja s ekként a kerületet ismeretlen egyének invasioja ellen biztosítva látja, ő excja jelöltségét fogja támogatni. — A mint halljuk, — a kerület választói nem sokára meg is fogják tartani pártgyűléseket a kiváló érdemekkel bíró férfiú felléptetése érdekében.

* A vitát mi is befejeztünk nyílvánítjuk, de egyáltalán — ezikkirő némely a tényektől részben eltérő állításainak helyreigazítása végett — megkell jegyeznünk miszerint egy a polgári, mint az elemi iskolák kérdése már évek hosszú során át foglalkoztatta nemcsak a „Válasz“ íróját, hanem vele együtt több t. munkatársunkat a tanügy hívatott férfait is. És amidőn az iskola-szék és a város képvisellete, melynek közgyűlésében magunk is részt vettünk, — egyhangulag fogadta el a változtatás elvét, — nem bizonyos „érdektársak“ eszméjét valósította meg, hanem egy évek óta több oldalalag megvizsgált kérdést oldott meg abban a reményben, hogy ezzel is a város polgárságának javára cselekszik, mely czél kell, hogy vezéreljen egyedül mindnyájunkat. Szerkesztőség.

A műkedvelői előadás.

Általános és különös kritikái észrevételek a műkedvelői előadásokra nézve.

(Vége.)

Jogosabban várhatnánk akárhány esetben a színészek a művészet elleni egyes attentumaikért az amnestiát, mivel nekik a színészet egyszersmind kenyérkeresetök s a panem quotidianum kérdése — ügyszólvá — rákényszeríti őket, hogy ne a publikumot emeljék, vezessék az eszményi tököly felé, hanem aztat rántsák le a köznapiaság sarába, játszván a 3 kapitulációs bakakáplár és szakácsné szerepéje izléséhez mért darabot és szájunk ize szerinti unaméremmel; de műkedvelők, kik a közönség zsebével szemben teljesen független állással bírnak — soha!

Ismétlem: a színpad a művészet csarnoka; ki kell e csarnokból minden seletet kiszűrbölnünk; meg kell tisztítani azt mindazon ferde, felszeg kinövéséktől, melyek a jó izlés, a közérköleség ellen vannak.

Ezen alapra helyezkedve vagyok bátor és leszek, ha időm és körülményeim, megengedik, a t. Szerkesztő úr becses engedelmével, műkedvelői előadásaink felől alkalomadtán referálni.

Lásunk hát most, hogy az irt álláspontról nézve, minő volt az előadás.

A darab maga philosemita és hazafias érzelmektől van áthatva s mint ilyen egyike azoknak, melyek azon időben keletkeztek nagy számmal, midőn elnyomatásunk érzetében a hazafiaság bombasztikus hangjánál is jól esett felmelegednünk.

Művészi becsé — szerény nézetem szerint — nagyon kevés van, egyfelől mert midőn alakjai köznapiasok, sokszor lélektanilag megfjejthetlennék; cselekményeiben annyira szegény, hogy az egész darabot inkább elbeszéljük, mint lejatszódják személyei hosszu érzélgős lére eresztett monologjaikban; másfelől pedig mert hiányzik belőle a drámai erő; kimagasló motívumai is inkább külső színpadi hatásban excellálnak, (az ostrom jelenete) mint cselekményekben.

Ezek alapján, nézetem szerint, e darab szírehozatalát csak is annyiban nem lehet kárhoztatnunk a mennyiben egyfelől hazafias, nemes intenciói, másfelől a szabadság, testvériség és egyenlőség benne kifejezést nyert szép elveivel fogva jó hatása van.

Az előadás maga tekintetbe véve — igen természetesen — a darab ismét elősorralt fogyatkozásait, általán véve sikerültnek mondható, a mennyiben a hallgató és néző közönségnek nem sok oka volt sem sajnálkozni, sem ama különös szegényérzettel eltelni.

Sőt bizonyos tekintetben nyugodt lélekkel mondhatom, hogy inkább a műkedvelők tették a darabot élvezhetővé, mint megfordítva. B. J. úr (Durst I.) közvetlen alakításával (ki mellesleg szólvá éppen szerepkörében volt) igen jó humorban tartotta a közönséget. V. J. Kisasszony (Maresa) könnyed, otthonias modorával meglehetősen szobaleányt teremtett, máskülönben halálan szerepéből.

A drámai alakítást igénylő többi fentebb szereplőknel, bár a jóakarát, szorgalom, igyekezet, a legnagyobb mértékben kitesztett, s a darab sikerültbb jeleneteinél sikerültbb alakítással találkoztunk is, de általán a fennebbi értelemben irt művészi kívánalmat nem egészen érték el. De ismétlem, hogy ennek inkább a darab gyengesége volt oka, mint a szereplő személyek.

Végül nem lehet egy pár megjegyzést elhallgatnom, mielőtt hosszúra nyult levelem bevégezném.

A zene és ének (mint minden művészet) csak úgy szép, ha tökéletes.

Már pedig a darabban előfordult énekek, — bizony nem voltak azok!

Ezt sem a szereplők képesség-hiányának, vagy éppen roszakaratának tudom be, hanem azon könnyen vévésnek, melylyel az ilyes dolgra nem fordítanak elegendő figyelmet és szorgalmat.

Énekelni a színpadon zenekíséret nélkül, midőn egyfelől rendkívül nehéz, másfelől nem is szép: olyan sután veszi ki magát.

Uram isten! Itt, a hol annyi zenéért ember s hozzá tisztességes zenekar van, csak is úgy nem lehet zenekíséretet előállítatnunk, ha nem akarunk, vagy éppen — restellünk.

A couplet-zést és extemporizálást, ha ügyesek, s főképp személyt és erkölcsiéget, művészi jóízletet nem sértők, szívesen látjuk; azonban a karzati publikumért se sikamlós kétértelműséget, se nevet (ha ennek birtokosa mindjárt borbély is) nem szabad éppen műkedvelőnek színpadra vinni, mint tervé Durst urf.

A maszkírozás is egyike a nehezebb dolgoknak s bizony sokszor éppen azzal torzítja el a műkedvelő a személyesíteni szándékolt alakot; de ha ezt az elvet betartja, hogy mindenkor és mindenek felett természetesnek kell lenni, nem fogja azt a hástást kelteni, mint Erlich Sámuel félméteres kenderszakállával és holdvilág színre tuluságosan kifestett arczával kellett.

Az előadás különben anyagilag is szép sikart mutatott fel, a mennyiben az irt czélra 30 frt tiszta jövedelmet adott.

Nagyenyed közegészségügye.

Nagyenyed közegészségi állapota a tiszti főorvos dr. Winkler Albert úr jelentése szerint a lefolyt évben elég kedvező volt.

A születések száma 183, tehát ezer lakóra 34, ennyit tesz az utolsó nyolcezer éves átlag is.

A halálosoké 135, tehát ezer lakosra esik 25 halálozási eset, míg a nyolcezer éves átlag alapján 31-et lehetett volna várni.

A város népessége eltekintve a ki- és bevándorlástól 1586 végén 5427-re emelkedett.

A legfőbb halálók a tüdőgümőkör volt.

A fertőző betegségek közül a höghurut 17, a ronesoló toroklob 9, a tifusz 4 halálesetet okozott.

A höghurut tavasszal kezdődve, egész őszig pusztította a gyermekeket.

A ronesoló toroklob márciusban grasszált leginkább, de járványserű elterjedést nem nyerhetett, a szigorú rendőri óvintézkedések alkalmazása miatt.

A tifusz főszéke az alsó porond volt, tekintre azonban e városrész állapotát szerencsének mondható, hogy nagyobb számú tifusz halálozás nem mutatkozott.

A kolera-veszély közeledése miatt megvizsgáltott minden lakott telek, s 38 ízben kellett azon kifogást emelni, hogy a kutak környezete ronda, kövezés és elvezető csatorna hiánya miatt.

Csatóránzatlan udvar közel 700 van a városban, azonban a kedvező esési viszonyok miatt csak mintegy 50 esetben követeltetett meg, záros határidő alatt, csatorna-építés.

47 telken udvar nincs, a köztetek tisztaságának nagy hátrányára (a cigányoknál).

A lakások egy harmadrésze mellett hiányzik egy oly építmény, mi itt megnevezhetetlen, de nélkülözhetetlen.

Czelszer-
tisztasági és áll-
peldakérvért f-
Száz ist-
nya miatt.
A műhe-
Bedülő,
A népis-
az egyptomi sz-
véghez, mind e

Az erő-
vizek rombo-
tetlen károk
Azon n-
szakad tömé-
a pusztulást.

Legnag-
21-én a regg-
csak is az em-
árasztott 5 k-
lakatlauná. A
„Gyulafehérv-
vára, kik jór-
minden vagy-
polgártársaik

De az
megyében.
Egerbe-
Juon nevű ö-
és Keresztes
viz. A torda-
örök igen de-
mentésben; j-
Keresztes kö-
mentett meg-
a vízbe fult.
ha két derék
nem menti. j-
viz, hogy cs-
addig egy-egy

Róppan
abrudbányai
és költséggel
karba helyezn-
műűtja, hidjai
verespataki já-
kötelesegeiket
és Tóbiás S.,
búgó munkás
teremtett, meg-
járás fozolgat-
ges állapotána
igyekezett seg-
25-én es-
szakadás volt,
Általában meg-

— Lap-
köszü ünnep-
néplest kíván-

— Kiti-
védelmi. Fibi-
munka- és köz-
szolgálati el-
det díjmentese-
Manó és Visz-
csosi méltóság-

— Rend-
hó 1-én, mely-
meghívó felség-
ezen gyűlésre
előterjesztést t-
állam által len-
va lenne, hogy
megye s egysz-
fizessen az álla-
tén levő közsz-
ben fedezhető

— Tanít-
tanító-egyesüle-
gyűlését közbe-
őrskor kezdőleg
lyiségében a k-
János vezetésé-
kei. 2. Nyilván-
osztályában a n-
Róza, tanítónő.
Nagy Lajos főg-
nevelés köréből
5. Könyvismert-
zete.“ Irta Em-
iskolai tanító.
Gyegyek elintézés

Czélserűen épített 600 sertés-ól közül alig van 6, melyek a tisztasági és állapot-egészségi követelményeknek megfelelnek, ilyenekül példaképpé feleltetendők a Salmen és Scheidel uraké.

Száz istálló kifogásoltatott 300 közül, hidlas és esatorna hiánya miatt.

A műhelyek általában elég tisztáknak találtak. Bedülő, törpe, nedves lakás csak 17 esetben kifogásoltatott.

A népiskolai szemlék eredményeképp örömmel jelenthetem, hogy az egyptomi szembetegség, mely az Alföldön nagy pusztításokat viszt véghez, mind ez ideig Nagynyedre nem hurzoltatott be.

Árvizek.

Az erdélyi részek lakói hozzá vannak szokva az árvizek rombolásaihoz, de a folyó májusi áradások mérhetetlen károkat okoztak.

Azon nagy havasi vidék hol az Aranyos és Ompoly szakad tömördek mellekpatákaival, ontotta az árt és vele a pusztulást.

Legnagyobb csapás Gyulafehérvárra érte. 21-én a reggeli órákban oly rohamosan jött a vízár, hogy csak is az ember-élet megmentésére lehetett gondolni. Elárasztott 5 kerületben 273 házat ontott össze avagy tett lakatlanná. A kárt 60—60 ezer forintra becsülik. — A „Gyulafehérvár” gyűjtést indított meg a vízkárosultak javára, kik jórészt a legszegényebb néposztályhoz tartozván, minden vagyonukat elvesztették, s minden tekintetben polgártársaik könyörületeségére vannak utalva.

De az Aranyos is kitett magáért a szomszéd Tordamegyében.

Egerbegyén 40 ház került víz alá; — egy Rosián Juon nevű öreg molnár a vízbe fult. Aranyospolyánban és Keresztes községben, mintegy 80 házat lepelt el a víz. A tordai vasútvonalon 2 hid elsodortatott. A csendörök igen derekasan viseltek magokat az élet- és vagyonmentésben; — így pl. egy Vámos nevű csendör a Keresztes község közelében egy fűzfára menekült embert mentett meg, kit társával együtt ragadtott el az ár; társa a vízbe fult. Két tanuló is szinte a vízár áldozata lett, ha két derék polyáni ember, életveszéllyel küzdve, meg nem menti. Egy gátort s egy pástort úgy bekerített a víz, hogy csak pár nap múlva lehetett megmenteni; addig egy-egy hal képézte táplálékukat.

Roppant kárt okozott a vízár a Gyulafehérvár-abrúdbányai útvonalon. Mily kimondhatlan fáradtsággal és költséggel igyekezett a megye e nehéz havasi útát jó karba helyezni. Most csupa roma a Zalathán tuli szakasz műúja, hidjai. A közlekedés teljesen szűntelt, míg a verespataki járás derék szolgabírája Dámó Vilmos, a kötelességeiket mélyen érző körjegyzők, mint Baricz V. és Tóbiás S., a buzgó elöljárókkal együtt 2000-re menő buzgó munkással az erdőkből levágtott fákból új utat nem teremtett, megrakva kővel, földdel. Felsietett a m.-igeti járás fősolgabírája Köblös Miklós is s daczára beteges állapotának, a minduntalan megújuló viharos időben igyekezett segíteni járasa népével.

25-én este a hegyalján ismét nagy vihar és felleghszakadás volt, — a termények nagy részét eliszapolva. Általában megszerzte nagy kárt szenvedett a lakóság.

VEGYES HIREK.

1887. május 28.

— **Lapunk t. olvasó közönségének a pünkösti ünnepek alkalmából e helyen is boldog ünnepelést kívánunk!**

— **Kitüntetés.** Ő Felsége b. Fejérvári Géza honvédelmi, Fibiány Teofil igazságügyi és Baross Gábor közmunka- és közlekedésügyi minisztereknek hű és buzgó szolgálataik elismeréséül az első osztályú vaskorona rendet díjmentesen adományozta. Továbbá gróf Andrássy Manó és Viszolyi Gusztáv képviselők a belsőtitkoscancsosi méltóságot nyerték.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés** lesz június hó 1-én, mely alkalommal az 1887—1892. új országgyűlésre meghívó felséges királyi leirat fog felolvasatni. Ugyanezen gyűlésre az alispán ur valószínűen egy igen fontos előterjesztést tesz: gy. fehérvár-abrúdbányai útvonalnak az állam által leendő átvétele tárgyában. Mint halljuk javasolva lenne, hogy ezért cseréül az államutat vegye át a megye s egyszersmind 10 éven keresztül 10.000 frtot fizessen az államnak, mely összeg az abrúdbányai út mentén levő községek utmunka váltása által nagy részben fedezhető lenne.

— **Tanító-egyesület gyűlése.** Az alsófehérmegyei tanító-egyesület központi köre folyó hó 25-re összehívott gyűlését közbefjött akadályok miatt június 1-én délelőtt 9 órskor kezdőleg fogja megtartani a polg. leányiskola helyiségében a következő tárgysorozattal. 1. Ének. Zaida János vezetése alatt előadják a polg. leányiskola növendékei. 2. Nyilvános tanítás. A polg. leányiskola előkészítő osztályában a magyar nyelvtanból. Tartja Klimesné Balog Róza, tanítónő. 3. Elnök megnyitja. A központi kör elnöke Nagy Lajos főgimnásiumi tanár által. 4. Felolvasás. A nőnevelés köréből; előadó Réthi Gábor polg. iskolai tanár. 5. Könyvismertetés. „A magyar néptanító anyagi helyzete.” Irta Ember János, ismerteti Bihari István gyakorló iskolai tanító. 6. A nyilvános tanítás megbirálása. 7. Folyó ügyek elintézése. Ezen gyűlésre egy az érdeklődő közön-

seget, valamint a központi kör tagjait tisztelettel meghívja Nagynyeden, 1887 május 29. az elnökség.

— **Értesítés.** Az iparos tanulók 1886—87-ik tanévi zárvizsgálatai iskolaszéki határozat alapján a következő idő- és sorrendben tartatnak meg a polgári leányiskola helyiségében: előkészítő osztály június 9-én délután 4 órakor. I. és II. osztály 10-én d. u. 4 órakor. Az ipartársulati elnökségek, társulati tagok, valamint egyes érdekeltek és a tanúgy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak a vizsgálatokra. Nagynyeden, 1887. évi május hó 27-én. D a n c s S a m u s k. igazgató.

— **Sétatérünk épül, szépül.** Az eredetileg tervezett 4 fűt közül eddig csak a feljáró fűt volt a község használatának átengedve. Most részben készen, részben munka alatt van a gerincezen fekvő hosszú fűt is.

— **Felekezeti iskolák segélyezése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, állami segélyezés címén, a zilahi ref. gimnázium részére 5500 frtot, a szászvárosi ref. gimnázium részére szintén 5500 frtot, a sepsiszentgyörgyi ref. gimnázium részére 3500 frtot, a kolozsvári unitárius főiskola részére 3000 frtot utalványozott. Utalványozott továbbá a építkezési célokra a zilahi református gimnázium részére 4000 frtot és a szászvárosi gimnázium részére 6000 frtot.

— **Halálozás.** Makfalvi Dósa István, előbb marosvásárhelyi, később debreczeni és hajduböszörményi ev. ref. kolozsmenti tanár, nagynyedi és kolozsvári birtokos folyó hó 22-én élete 31-ik, boldog házasságának 2-ik és tanárságának 6-ik évében — bánatos özvegyet és egy kiskorú fiút hagyva hátra — lassan emésztő betegség folytán elhalt. A korán elhalt, jeles képzettségű, szelíd lelkületű, gyöngéd modoru, fiatal tanár, ki városunkban levő birtoka megzemlése és rokonai meglátogatása végett többször megfordult, városunk közönsége előtt sem volt ismeretlen. — Édes anyja Szili Klára városunk szülöttje volt s így városunkban, valamint Marosvásárhelyt, hol növekedett és Kolozsvárt, hol született és tanulmányait végezte — széles kiterjedésű rokonság, nevezetesen Vályi-, Dóza- és Benedek-családok gyászolják.

— **Gyászhir.** T e l e k y J ó z s e f alvinczi járási fősolgabírót súlyos csapás érte, kedves, általán tisztelt neje magyarszögyéni Szögyény Gabriella e hó 24-én reggel Alvinczen, szívzélhűdés következtében, 41 éves korában megvált e földi létől; itt hagyva bánattól lesültyott férjét s 4 kedves kis gyermekét, kiknek az anya vezető szellemére s melengető szeretetére anyai szükségök lett volna még. A temetés, melyen a rokonok és jó ismerősök nagy számán kívül, a megyei tisztviselők is Csató János kir. tanácsos alispánnal résztvettek — folyó hó 26-án délután 4 órakor történt meg; Barts F. nagyrépost fényes segédlettel végezte a gyászszertartást. A rokonok, jó barátok s jó ismerősök igaz, mély részvéte nyhítse a pótolhatlan veszteség fájdalmát!

— **Tarisnyás majális** rendeznek e hó 31-én Magyarigben az ott mártír-halált szenvedett magyarok közös sírjához emelendő emlékkő felállítására szükséges alap javára. A mulatság helye a róm. kath. tanító kertje Kedvezőtlen időben fedett helyiség. A belépti díjak mérsékeltek, s a felülfizetéseket hírlapilag nyugtázzák. — A buzgó rendezőknek jó sikert kívánunk.

— **Nagy lopást** követtek el Magyar-Boros-Bocárdon e hó 21-dikén. A tolvajok éjjel behatoltak özv. Pothajeczi örnagné sz. Imreh Klára úrnó falusi lakásába, hol borai eladása végett néhány nap óta tartozkodott. Az örnagné és nőcselédje hallották ugyan a zajt, de annak fontosságát nem tulajdonítottak, s csak reggel vették észre, hogy ládját, melyben a készpénz és ezüstnemű állott, ellopták. Azonnal jelentést tett az előjáróságnál, s a helyettes körjegyző ifj. Nestor Cziriák oly ügyesen látott a nyomozáshoz, hogy az időközben megérkezet csendörök segélyével kézrekeríthette a tetteseket, ké Sturza nevű odaváló lakosok személyében, kik közül egyik a tolvajlást már be is ismerte. Az elásott pénznek nagy része és az ezüstnemű megkerült. Az üres ládát a vizen fennakadva már korábban megtalálták volt. A megkarosított úrnó e helyen is elismerő köszönetét nyilvánítja, úgy ifj. Nestor Cziriák körjegyző urnak, mint a csendörök derék vezetőjének.

— **Színházegés.** A párizsi vig opera színház előadás közben meggyúlt s teljesen leégett. A közönség nagy rémülettel tolongott a kijárási felé s részint elgázolás miatt többen vesztették életüket s még többen szenvedtek sérüléseket. A romok közül eddig 60 halottat szedtek ki s tartanak tőle, hogy többen is odavesztek. A színeszek közül a karból és a karzati közönségből legtöbben veszték oda, mivel a falépcsők égése miatt nem menekülhettek. Az általános zavar közepett sokan az emeleti ablakokból a kövezetre dobták magukat, de a merész ugrás legtöbbször az életébe került. A tüzoltók hősiességét és önfeláldozást tanúsították a mentésben és oltásban. A résztvét egész Franciaországban általános. A francia képviselőház a szerencsétlenül jártak első segélyére százezer frankot szavazott meg.

— **50.000 forintra rug** a Kincsem-sorsjáték főnyereménye, melynek még ezenkívül 4874 nyereménye van, s ezáltal rendkívül kedvező nyereség-kilátást nyújt, miéért is nem mulaszthatjuk el t. olvasóink becses figyelmét e sorsjátékra különösen felhívni.

Nyilvános nyugtázás.

Alőírott elismerem, hogy a marosújvári műkedvelő társulat által f. hó 16-án az ev. ref. egyház orgona alapja javára rendezett előadás tiszta jövedelmét 30, írva harmincz forintot átvettem. Midőn a fennírt összeget nyugtázom, egyszersmind megjegyzem, hogy az összes bevétel 71 frt 10 kr volt, melyből felülfizettek Hegedűs Lajos 50 kr, Kovács János 1 frt, Málnási Lajos 2 frt, N. N. 1 frtot. Fogadják az illetők meleg köszönetemet!

Marosújvár, 1887. május 25-én

Janesó Lajos ref. lelkész.

CSARNOK.

A májusi hűvös napok.

Igazi didergős idő van, a levegő tele vízpárával s metszően hűvös szél súvit végig az utcákon.

Este felé hópihék is szállingóztak alá. Követei Orbánnak, ki erős konkurencziát csinál az ösmert három nevű fagyos szentnek: Szervácznak, Pongrácznak és Bonifácznak.

Egy szóval a május 10—20-ika körüli hideg napok rendes szokásukhoz kepest, az idén is beköszöntöttek.

E jelenség, az időjárásnak ez a rendszeres hidegre fordulása, nemcsak azért csodálatos, hogy Svédországtól kezdve kiterjed egész Németországra, meg Franciaországban kis mérvben, Angliában pedig, mondhatni, épen nem jelentkezik, hanem azért is, mivel évszázadok óta következetesen mindig május 10—20 közt áll be.

Már 892-ben és 1118-ban is erős májusi fagyokról tesznek említést. 2353-ban Sziléziában és Lengyelországban május közepén erős havazás volt, s a magas hóréteg egy egész hétig megmaradt. — 1584-ben május 10-ről 11-ére virradó éjjel Leitmeritzben olyan erős fagy volt, hogy a bor megfagyott, a dió, szilva- és barackfák pedig tönkre mentek. 1594. májusban a vetés virágában elfagyott és 1763. május 12-dikén reggel a sváb alpokon a kutakon jégcsapokat lehetett látni.

Még több adatot is lehetni felhozni, de ennyi is elég arra, hogy belássuk, hogy valami erős ok működik közre ennek az évszázadok óta tartó következetességnek az előidézésében.

Dove szerint e tünemény általános voltát a következőkben lehet összefoglalni:

„A májusi hőváltozások kizárólag és keleti szelekkal lépnek fel. Legkorábban, azaz május 11-én, Svédországban, a Keletitenger vidékén és keleti Németországban mutatkoznak. Pommeraniában és Meklenburgban 12-ét lehet a fő hideg napnak mondani. Szászországban és Sziléziában 13-ika, Westfáliában és a Rajna-vidéken 14-ike a leghidegebb nap. Franciaországban, hol az egész csak kis mérvben észlelhető, a hőváltozások 14. és 16-ika közé esnek. Kelet-Frizországban május 18-ikától kezdve és Szibériában még későbbben lép föl a hideg.

Az egész körülményt csak azóta kezdik tökéletesen érteni, mióta a napi időjelző térképek használatban vannak, melyek lehetővé teszik a légnomás, hőmérsék., és a szelek eloszlásának szakadatlan megfigyelését.

Ezeknek segélyével lehetett 1881-ben kimutatni, hogy a hőmérsék.-esések mindig nagymérvű depressziók kíséretében jelentkeznek, melyek Skandináviából indulva, keleti és közép Németországban keresztül, Magyarországra és délnyugati Oroszországra fel húzodnak, míg a brit szigetek fölött tartósan nagy a légnomás.

Egyes években ezeket a depressziókat egész Lappföldre lehet követni és a napi térképeken tisztán látható, a mint ez a depresszió dél- és nyugat felé lezuhodik s az északnyugati szelek beálltával Németországban a hőmérsék. csökken, ugyannyira, hogy az északi és északkeleti szelek éjjeli fagyot hoznak.

E furesza tüneménynek a légnomás bizonyos elosztására s a kis légnomásnak Skandináviától délfelé tartó rendszeres terjedésére való visszavezetését a későbbi kutatások is igazolták s így a három fagyos szentet joggal tekinthetjük Skandinávia szülöttének.

De ezáltal a dolog megértésében csak egy lépéssel haladtunk előre, mert csakhamar felmerül az a kérdés: miért állanak be ezek a skandináviai depressziók oly nagy következetességgel épen ezeken a napokon s miért húzódik ez a depresszió rendszeresen északról dél és délkelet felé? Mi az oka a légnomás e különös elosztásának, épen az említett napokon.

Ezekre a kérdésekre Bezold tanár igyekezett megfelelni és a következőkben foglalta össze kutatásainak eredményét:

„Mikor tavasszal földrésztünk délről el kezd melegedni és így a tengerek és kontinensek úgy a hőviszonyok, mint a légnomás tekintetében szerepet cserélnek, ilyenkor a Balkánföldsziget, az Adria és a Fekete tenger közt fekvő vidékkel együtt egész a Kárpátokig, egy előre tolt kis kontinens szerepét játsza.

Ennek megfelelőleg a melegedés ott és különösen a magyar Alföldön igen gyorsan megy végbe és ott aránylag alacsony légsúlyméri állású terület keletkezik, más szóval ott a körülmények igen kedvezők a depressziók keletkezésére.

Ez pedig a nyugati Európában uralkodó és ebben az időben észak felé mindinkább kiterjedő nagy légnomásokkal kapcsolatban a szélnek általános törvénye szeg-

rint Németországban északi szeleket s így hőmérsék csökkent idéz elő.

Ez azonban aránylag csak rövid ideig tarthat.

Ezek a depressziók Magyarországon az esőzések s az ezekkel járó felhőzetek következtében, melyek a hirtelen melegeket akadályozzák, korlátot vetnek a hőmérsék gyors emelkedésének.

Ezzel egyszersmind elesik a depressziók oka is s így a hideg periódusnak is véget kell érni.

Ebben a magyarázatban kétségtelenül sok van, de azért még mindig sok nehézséget hagy elhárítatlanul s így pl. nem fejt meg, hogy ezeken a hideg napokon miért van Angliában folyton nagy légnomás.

Ez azonban ép oly fontos a tűnemény létrejöttére nézve, mint délen az alacsony légnomás, mivel északnyugati szeleket föltételez, melyek kíséretében a skandináviai depressziók rendszerint jelentkeznek. Ha ez a magas nyomás május 10—11. közt nem áll be, akkor a fagyos szentek más útát követnek. Ez volt az eset péld. 1836-ban, mikor Angliában is erős hidegek voltak az említett napokon. Az akkori május Közép-Európában a hőmérsék-megfigyelések rendszeres művelése óta egyike volt a leghidegebbeknek. — Európa északi részén pedig ugyanakkor a meleg öltött szokatlan mérvet. — Mig Péterváron a hőmérő 18 fokot mutatott, Edinburgban a tavak befagytak s a Moselen a szőlők, Badenben pedig a gyümölcsfák tönkre mentek. Mindezekből kitűnik, hogy e sajátságos tűnemény okainak fűrkészésében sokra mentünk ugyan, de azért még mindig nem mondhatjuk, hogy minden erre befolyással bíró körülménnyel tisztában vagyunk.

KÖZGAZDASÁG.

Nézet a phylloxera-kérdéshez és valami a szőlőszet nomenclaturájáról.

Teljesen bizonyos vagyok abban, hogy nem vagyok utolsó, a ki a phylloxera kérdéshez járul, mert számtalanon lesznek még, a kik a harezai kürtöt fujni fogják a nagy harezra.

Óriási veszteség eddig is és nőttön-nőni fog mig tétő fokára jut s mondhatom, hogyha a világ mérgével lának a láthatlan ellenség teljes kiirtásához, akkor sem fog sikerülni. Így nem marad egyéb hátra, mint phylloxerával való együttélésben szerezni menedéket s itt szerény nézetem szerint van menedék-ut. — Mielőtt erről szólnék, pár szóban vázolni kísérlem meg az eddigi veszteség nagyságát.

Édes hazánkban van 638,000 cat. hold szőlőterület. A „Közgazdasági Értesítő“ március havi egyik számában hazánk gazdasági (növény) termelésének értéke összesen 717 millió frtra tehető. Ebben a szőlőtermés értéke nincs bele értve, hanem annál meglepőbb adatot közöl ugyan csak a „Közgazdasági Értesítő“ egyik későbbi száma, hol 1885-évre 50 millió frt. értékben tünteti föl a szőlőtermés értékét, 1886-ra 40 millió frt érték van kimutatva. Ezen adatok alapján vérmes reményekkel számítottam én a „Gazdasági Lapok“ 1886. évi aug. havi számaiban hazánk bortermés értékét 75—100 millió frtra évenként. — Tehát 717 millió frtnak, mely a növénytermelés értéke hazánkban, a kitüntetett (vegyük a jobb esetet) 50 millió szőlőtermés értéke circa 1/14 részével egyenlő. Akár miként vesszük, a végeredményre nézzünk s bár igen igen kevés a szőlőtermés-mennyiség, mivel csak 566 liter jó ki átlag kat. holdanként s így 8—10,000 tőket számítva egy-egy holdra a mint tényleg van, akkor egy tőkére alig valamivel több esik, mint 1/10 liter; azaz féldeciliter bor az eredmény tőkénként és évenként.

A végeredményt véve ugy, a mint a valóságában el kell fogadnunk 50 millió frt érték vesz el évenként a phylloxera pusztítása miatt.

Hogy mily nyomorok, egyoldalú a szőlőkultúra nálunk a végeredményből látszik, ezek okát már említett mult évi aug. havi számokban közöltem vázlatosan, mivel már négy évi tényleges működésem ideje alatt az ország több

részében volt alkalom látni, főleg pedig 70,000 hold szőlőterületen itt Baranya- és Somogy megyében, az előtt Tolna megyében is 39,000 holdon. — Részletesebben, ha egészségi állapotom engedni fogja, a jövő ősze kiadandó „Szőlőművelés“ ban fogok részletezni egyetmást.

Jelen esetben a phylloxera kérdés legeg előttem, melyet tisztító tűznek ismerem el jelen viszonyaink között, mivel emészt egyaránt s győzedelmeskedik a rosz felett, mig a jó megmenthető lesz. A jó alatt értem a kiválasztott helyben és talajban, az illető vidék climaticus viszonyainak megfelelő fajú szőlőt, melynél még a fajjal egyenlő jelentőségűnek veszem a megfelelő miveleti módot.

Ismétlően szőlalók fel a szőlő tőke- fej mivelete ellen, mivel ez a szőlőnek, mint természeténél fogva kuszó folyondár növények természetellenes mivelt modja. Jóllehet teljesen elismerem hogy a szőlő tőke fej miveletnek létjoga volt s van ma is ott, hol homokon fogunk nagyban termelni és ott, hol víz elárasztása által gyérítési eljárást foganatusitunk, végül a phylloxera által eddig még nem érintett vidékeken is, mivel a tőke fej mivelet általánoságban szólva kevesebbet ugyan, de minőségre nézve jobbat terem. — Én az ilyen vidékekre nézve nem reflektálok, előttem a föltétlenül szőlő területek és a szőlőtermelés alá veendő jobb talajok és fekvések képe áll, itt kell a fősegély; mindazonáltal kikell jelentenem azt is röviden, hogy a mig a magyar szőlőművelés, — legalább a rövid csapos és cseresapos, úgy a szálvesszős miveletek fő elveit nem tudják gyakorlatilag minden körülmények között helyesen keresztül vinni: addig hazánk szőlőszete még mindig sok-sok kívánni valót hagy fenn.

(Folytatása következik.)

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KAROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

HIRDETÉSEK.

Sz. 4393—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtónak, Nagyesergedi Marginián Juen és neje végrehajtást szenvedő elleni 156 forint 42 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyenyedi kir. járásbíró területén levő nagyesergedi 96. számú telekjegyzőkönyvben A+ 1—5. sz. alatti fekvőkre az árverést 386 frt megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június 13-ik napján délelőtt 10 órakor Nagyeserged községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt oradékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. október 7-én.
A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 3632—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, közlé teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak, farkastelki Korlác Sziru által képviselt Nyámez Maria, Kula Jóra és Oana kiskoruk végrehajtást szenvedők elleni 96 frt 92 1/2 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi királyi járásbíró területén levő farkastelki 24. számú tjkvben A+ 5, 7, 10—13, 19, 24, 25. sz. alatti fekvőkre az árverést 492 forint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanokra az 1887. évi július hó 10-ik napján déli-

előtt 9 órakor Farkastelke községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt oradékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. évi október 15.
A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 4390—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közlé teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak MARA ANDREJ ÉS NEJE végrehajtást szenvedő ellen 17 frt 15 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíró területén levő a szász-csanádi 370 szám tjkvben A+ 1—15 rendszám alatti fekvőre az árverést 1337 forint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június hó 11-ik napján d. e. 10 órakor Szász-Csanád községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt oradékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. november 8.
A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Sz. 3580—1886.
tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közlé teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak, farkastelki Bán Partenia I. Vasília Vadász végrehajtást szenvedő elleni 100 forint 53 kr. adótké és 24 frt 9 kr. illetékkövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi királyi járásbíró területén fekvő farkastelki 120. sz. tjkvben A+ 1—6., 8—10. és 12. rendsz. alatti Bán Partenia I. Vasília Vadász nevében álló fekvőkre 465 frt kikiáltási árban elrendelték azon feltétellel, hogy ezen árverés által a CI. alatt Bán Vasília javára bekebelezett lakhatási szolgalmat az A+ 1. rendszámú házban s az összes fekvőkre bekebelezett tartási kötelezettség nem érintetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt oradékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. október 15-én.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Huzás már a jövő hónapban.

Kincsem Sorsjegy 1 frt 11 sorsjegy 10 frt!

Főnyeremény Készpénzben

50.000 frt

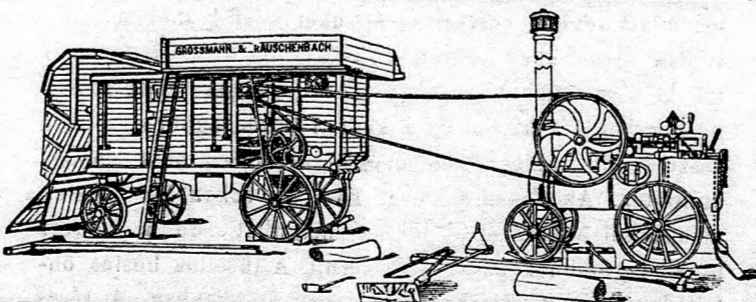
10.000 frt 5.000 frt 20% lev. 4875 pénz-nyeremény.

Kincsem Sorsjegyek kaphatók
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában:
Budapest, váci-utca 6. sz. és Wokál János úr
könyvkereskedésében Nagyenyeden. 4-7

3¹/₂ lóerejű
GŐZMOZGONYOK
fa-, szén- és szalmatüzelésre
s legszilárdabb szerkezetű, könnyen
szállítható s új szerkezetű
GŐZCSÉPLŐGÉPEK
szeges dobbal, kettős tisztító művel, árp-
patoklyaszóolóval és osztályozó hengerrel.
Ár 3150 frt és azon felül.
MUNKAKÉPESÉG
10 óra alatt 3000—6000 kéve
JÓTÁLLÁS.

Az 1885-iki
BUDAPESTI ÁLTALÁNOS
ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON
NAGY DISZOKLEVÉL. 8—10

MAGYAR GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól
BUDAPESTEN.

GROSSMANN és RAUSCHENBACH
ELSO MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
külső váci ut 7. BUDAPEST külső váci ut 7.

Wokál János könyvnyomdája Nagyenyeden, 1887.

4, 6, 8 lóerejű
GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
verőlemez dobbal és vaskerettel,
legújabb, legszilárdabb szerkezet;
EKÉK, VETŐGÉPEK,
ROSTÁK, MALMOK,
MORZSOLÓK,
SZECSKA- ÉS RÉPAVÁGÓK
és mindennemű más
MEZŐGAZDASÁGI
GÉPEK.

Budapestre felránduló vevők kizárólag
és egyenesen gyárunkba (5 percznyire
az osztr. államvasutótól) jönni kéretnek.

Szerk
Na
A KIAT
lap sze
közlem
Kis
Wokál J
az előf
bérmen
Kéziratok

A lefo
galom orszá
után napról
közlebről
rendes látog
országgyűlé
inkább a ke
általánossá
találkozó is
zászlók, élé
tási tanyák
zonyítják, h
jait éljük. A
ról, — a vá
gyon is ritk
boncolgassa
hibáit elfog
adni a jövő
szidatit az
mind mame
mind korm
szébbaliak —
antiszemiták
szidja Jókai
még a nevé
Örömm
és örvendün
selőtek is id
létik meg a
igyekeznek
alapos, szem
nek alkalma
elvetek — s
miként lehet
nem pedig p
nős párt tak

Egy kö
el, — annál
kolozsvári e
Obskuros lev
nélkülözö s e
piszkolódásai
melyek ellen
áll attól, mit
a jó izlés is
adását, — r
restelli minde
s a ki minde
pártja és me
seinek elferd
galom nyilván
az ily eljárás
közéseinél; le
becsületet, —

Nagyérdem
a minap he
nyelme is irigyl
tehat heverek és l
számlálni a „Köz
Azt mondják, hogy
számlálásába, hát
A feleségen
beszéli, a nagrob
dezi meg izlésem
tetszik nehogya, n
siesta csak félig
gettyűje.
A levelhordó
enyed: Jó kedv
sok jó hirt hallok,
gem is kíváncsi le
és olvasunk ketten

Jól eső érzé
a pártusák zójábat
romszinü z a s z i